วารสารวิจัย ราชภัฏเชียงใหม่

ประจำปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เมษายน - กันยายน 2553

ISSN 1513-8410

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

RAJABHAT CHIANG MAI RESEARCH JOURNAL

ประจำปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เมษายน – กันยายน 2553 ISSN 1513-8410

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศ.ดร.กิตติชัย วัฒนานิกร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศ.ดร.มนัส สุวรรณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.น.สพ.ดร.สุริชัย โรจนเสถียร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.โกสุม สายใจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ศ.อำนวย ขนันไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร.สินธุ์ สโรบล มหาวิทยาลัยแม่โจ้
รศ.ดร.สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร.ทัตพร คุณประดิษฐ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ดร.เฉลิมชัย ไชยชมพู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.สนิท สัตโยภาส มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ดร.เกตุมณี มากมี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.น.สพ.ศุภชัย ศรีธิวงค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ศิริพร ปัญญาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.วรรณวดี ม้าลำพอง อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.อมรา ทีปะปาล อดีตคณบดีคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บรรณาธิการ

ผศ.มนตรี ศิริจันทร์ชื่น ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผศ.ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
ผศ.วิไลลักษณ์ กิติบุตร รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางวราภรณ์ กิจจนศิริ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

นางสุมาลี แก้วไสย หัวหน้าสำนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา
น.ส.ณัฐธยาน์ สมาเกตุ นักวิชาการศึกษา
น.ส.กรทอง ลีสุวรรณ์ นักวิชาการวิจัย
น.ส.ศิริพร ริพล นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นายปรัชญา ไชยวงค์ นักวิชาการคอมพิวเตอร์
น.ส.กรรณิการ์ ซาซง นักวิชาการเงินและพัสดุ
นายวชิราวุธ สุวรรณคำ เจ้าหน้าที่ธุรการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาคารราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 14 เลขที่ 202 ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5388-5950

ข้อความหรือข้อคิดเห็นในวารสารนี้เป็นของผู้เขียนมิใช่ความรับผิดชอบของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำนำ

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นวารสารทางวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ งานวิจัย งานวิชาการและงานวิทยานิพนธ์ของคณาจารย์ บุคลากร นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ตลอดจนนักวิจัยทั่วไป มีการพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ประจำเดือนตุลาคม-เดือนมีนาคม และเดือนเมษายน-เดือนกันยายน) ดำเนินการเผยแพร่โดยจัดส่งให้สถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบัน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานการอุดมศึกษา และหน่วยงานวิจัยต่างๆ การตีพิมพ์ต้นฉบับที่เสนอขอลงตีพิมพ์จะต้องไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อนหรือไม่อยู่ระหว่างเสนอขอลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น และต้องผ่านการประเมินกลั่นกลองให้ความเห็นและตรวจแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ถือเป็นสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การนำต้นฉบับไปตีพิมพ์ใหม่ต้องได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และเจ้าของต้นฉบับก่อน ผลการวิจัยและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความต่างๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความ ทั้งนี้ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่ส่งบทความวิจัยมาลงในวารสาร และหวังว่าบทความดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในแวดวงวิชาการที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณาธิการ
วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

สารบัญ

5 การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับครูในโรงเรียนชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่
The Development of Reading and Writing Skill Package for the Students with Learning Disabilities in First Level Primary Education for the Teachers in Urban Community Schools in Chiangmai Province
• ดร.เกตุมณี มากมี

19 การศึกษาผลการใช้กรณีศึกษาสอนเรื่องเทคนิคการฝึกอบรมในรายวิชาเทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม
The Result of Using a Case Study Approach in Training Techniques, within Techniques in Training and Conference Course.
• ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรวรรณ บุญมี

29 การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต โดยนักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
The Quality of the Educate Evaluation in the Curriculum of Bachelor of Communication Arts by the Students of Communication Arts, Faculty of Management Science Chiang Mai Rajabhat University
• ศุภณิช จันทร์สอง

39 การใช้วิธีสอนแบบโครงงาน สอนวิชาการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว 2
The Method Teaching by a Project to Teach for Japanese Toursim 2
• วิลาวัณย์ หงษ์อนุรักษ์

53 การจัดการความรู้การออกแบบผลิตภัณฑ์และศักยภาพธุรกิจชุมชน ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
The Knowledge Management Process to Develop Product Designs and Analyze Community Business Potential, Luang Nua Community, Doi-Saket District, Chiang Mai
• ทัศนีพร ประภัสสร

73 การศึกษาเปรียบเทียบคำคุณศัพท์ภาษาจีนกับภาษาไทย
The Comparative Study of Chinese and Thai Adjectives
• หวง หยิงหลี่

85 ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลระดับผู้บริหารศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรปราการ
The Performance Effectiveness of Executive Officers: Case Study of the Subdistrict Administrative Organizations in Samutprakan Province
• อรรถสิทธิ์ มณีปุระ

97 การแปรรูปเยลลี่แห้งจากน้ำใบบัวบกด้วยวิธีอินฟราเรดภายใต้สุญญากาศ
Processing of Dried Jelly from Pennywort Juice by Vacuum Infrared
• จินตนาพร สังข์คำ, อรุณี อภิชาติสรางกูร และเกตุการ ดาจันทา

107 คุณภาพของชาใบบัวบกที่ทำแห้งโดยเครื่องอบแบบอินฟราเรดภายใต้สุญญากาศ
Quality of Pennywort Tea Dehydrated by Vacuum Infrared Dryer
• จรรยา โท๊ะนาบุตร, อรุณี อภิชาติสรางกูร และสถิระ หิรัญ

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับครูในโรงเรียนชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่

The Development of Reading and Writing Skill Package for the Students with Learning Disabilities in First Level Primary Education for the Teachers in Urban Community Schools in Chiangmai Province

ดร.เกตุมณี มากมี
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประจำปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เมษายน – กันยายน 2553
RAJABHAT CHIANGMAI
Research Journal

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับครูในโรงเรียนชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่

The Development of Reading and Writing Skill Package for the Students with Learning Disabilities in First Level Primary Education for the Teachers in Urban Community Schools in Chiangmai Province

ดร.เกตุมณี มากมี
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนในชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ในสังกัดสำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ จำนวน 9 คน ในโรงเรียนเทศบาลวัดเชียงยืน โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โรงเรียนรวมศูนย์วัดห้วยแก้ว โรงเรียนบ้านสามหลัง โรงเรียนบ้านปากเหมือง โรงเรียนบ้านม่วงโตน และโรงเรียนบ้านทรายมูล ซึ่งเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะด้านการอ่านและเขียนจำนวน 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยเตรียมความพร้อม หน่วยร่างกายของเรา หน่วยครอบครัวของฉัน หน่วยของเล่นของใช้ใกล้ตัว หน่วยสัตว์โลกน่ารัก และหน่วยธรรมชาติมีคุณค่า และแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ผลการทดลองใช้ พบว่าประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ร้อยละ 80/80 สรุปผลการทดลองในแต่ละหน่วยของชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนได้ดังนี้ หน่วยเตรียมความพร้อมในชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 90.80/92.40 ชุดฝึกทักษะการเขียนมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 90.60/93.30 หน่วยสัตว์โลกน่ารัก ชุดฝึกทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.00/89.00 ชุดฝึกทักษะการเขียนมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 83.20/84.80 หน่วยธรรมชาติมีคุณค่า ชุดฝึกทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 90.41/93.33 ชุดฝึกทักษะการเขียนมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 86.66/90.00 หน่วยร่างกายของเรา

ชุดฝึกทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 91.33/96.00 ชุดฝึกทักษะการเขียนมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 88.33/88.66 หน่วยของเล่นของใช้ใกล้ตัว ชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.00/89.00 ชุดฝึกทักษะการเขียนมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 77.50/83.30 หน่วยครอบครัวของฉัน ชุดฝึกทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.70/92.70 ชุดฝึกทักษะการเขียนมีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 89.10/90.70 สำหรับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการผ่านการประเมินโดยนักเรียนต้องได้คะแนนผลการประเมินหลังเรียนด้านทักษะการอ่านและทักษะด้านการเขียนรวมกันแล้ว ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ว่ามีพัฒนาการในทักษะด้านการอ่านและเขียนที่กำหนดไว้ ปรากฏว่านักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินในทุกหน่วยของชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียน แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายหน่วยพบว่า ความก้าวหน้าของผลการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนหน่วยธรรมชาติมีคุณค่า มีพัฒนาการมากที่สุด ส่วนหน่วยสัตว์โลกน่ารักมีความก้าวหน้าของผลการพัฒนาน้อยที่สุด

Abstract

The purposes of this research were to develop the Reading and Writing Skill Package for the Students with Learning Disabilities in First Level Primary Education for the Teachers in Urban Community Schools in Chiangmai Province. The sampling groups consisted of 9 teachers selected by purposive sampling, from 9 schools under the office of Chiangmai Municipality and the Office of Chiang Mai Educational Service, there were Wat Chiangyuen Municipality School, Wat Srisupan Municipality School, Anuban Chiangmai School, Roumsoon Wat Houikaew School, Bansamrung School, Banpakmuang School, Banmoungtoan School and Bansaimoon School. The research instruments were 1) the 6 units of Reading and Writing Skill Package; the Readiness Unit, My Body Unit, My Family Unit, Toys and Appliance Unit, Animal Planet Unit and Worthy Natural Unit 2) the pre-test and post-test. In data analysis, the means and percentage of scores were used. Research findings were as follows: The efficiency of the Reading and Writing Skill Package for the Students with Learning Disabilities in First Level Primary Education were specified at 80.00/80.00 percent. The result of the experimental of each unit were; the reading skill in Readiness Unit were 90.80/92.40 and the writing skill were 90.60/93.30, the reading skill in Animal Planet Unit were 84.00/89.00 and the writing skill were 83.20/84.80, the reading skill in Worthy Natural Unit were 90.41/93.33 and the writing skill were 86.66/90.00, the reading skill in My Body Unit were 91.33/96.00 and the writing skill were 88.33/88.66, the reading skill in Toys and Appliance were 84.00/89.00 and the writing skill were 77.50/83.30, the reading skill in My Family Unit were 84.70/92.70 and the writing skill were 89.10/90.70. The achievement in reading and writing skill of the students with Learning Disabilities after using the Reading and Writing Skill Package for the Students with Learning Disabilities in First Level Primary Education in all unit were higher than the criterion which were set at 75 percent but when compared the score of the progress in reading and writing skill of the Learning Disabilities' students between each unit found that the progress of the development in reading and writing skill in the Worthy Natural Unit were the highest and the Animal Planet Unit were the least.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545) หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ สำหรับบุคคลในมาตรา 10 วรรค 2 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ นั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 10) ได้ประกาศรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ บุคคลออทิสติกและบุคคลพิการซ้อน ในด้านหลักสูตรนั้น มาตรา 28 กำหนดว่า หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547 หน้า 15) จากพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้มีการนำบุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษซึ่งมีบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นหนึ่งในความบกพร่อง 9 ประเภท ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป แต่ข้อเท็จจริง พบว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีมากถึงร้อยละ 5 ของประชากรในวัยเรียน (ผดุง อารยะวิญญู, 2544, หน้า 7) นอกจากนี้ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งเป็นผลสรุปจากการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของ Dr. Sheldon Schaeffer (อ้างใน กษมา วรวรรณ, 2552) ได้ชี้ให้เห็นความไม่สอดคล้องระหว่างคุณวุฒิและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ที่สรุปว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่จะมีคุณวุฒิตามเกณฑ์ แต่จากผลประเมินการสอนจริงกลับไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ภาคเหนือมีโรงเรียนที่ประเมินว่าครูมีคุณวุฒิตรง 53% แต่มีโรงเรียนที่ประเมินว่ามีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพียง 26% เป็นต้น และเห็นว่าการพัฒนาในอนาคตจะต้องมุ่งประเด็นหลักดังต่อไปนี้ (1) พัฒนาครูให้สร้างสรรค์โรงเรียนที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในลักษณะ Child-friendly School โรงเรียนในลักษณะดังกล่าวจะต้องเป็นโรงเรียนที่แสวงหาเด็กที่ตกหล่นและนำมาเรียน และพยายามติดตามดูแลให้เด็กทุกคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ให้ความสำคัญแก่เด็ก โดยคำนึงถึงคุณประโยชน์ที่จะเกิดแก่เด็ก มุ่งพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ เน้นการพัฒนาที่เป็นองค์รวม ทั้งด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิต จิตใจ สติปัญญา สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทุกคน (2) พัฒนาครูให้สามารถดูแลเด็กทุกคนอย่างเสมอภาค ตามหลักการของ Inclusive Education คือ ไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ เศรษฐฐานะ ความพิการ เชื้อชาติ การป่วยไข้ ทั้งยังเห็นคุณค่าของการมีผู้เรียนที่มีความหลากหลายแตกต่างกันและสามารถจัดการเรียนการสอนที่จะสนองตอบต่อความหลากหลายเหล่านี้ (3) พัฒนาครูให้สามารถทำงานกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นคือ สามารถออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสามารถและวิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาที่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน และมีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย มีเนื้อหาสาระและสื่อในการเรียนในกลุ่มสาระต่างๆ ที่มีคุณภาพส่งเสริมให้ได้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากข้อเสนอดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องว่าในการจัดการเรียนการสอนไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมาย อันเนื่องมาจากปัญหาที่เด็กกลุ่มหนึ่งไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ สาเหตุประการหนึ่งเป็นเพราะการไร้ความสามารถอันเนื่องมาจากสมองบางส่วนถูกทำลายทำให้เด็กมีปัญหาในการเรียนรู้เรื่องภาษา และการรับรู้ด้านกลไกการเคลื่อนไหว (Perceptual Motor) ซึ่งความผิดปกติ

ด้านภาษานั้น หมายรวมตั้งแต่เรื่องการอ่าน การสะกดคำ การเขียนการพูดที่เป็นปัญหา ส่วนความผิดปกติในเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับกลไกการเคลื่อนไหว นั้นหมายถึงปัญหาที่เกิดจากการประสานงานของการรับรู้และกิจกรรมการเคลื่อนไหว การรับรู้นั่นหมายถึงการตีความของข้อมูลที่ได้รับจากประสาทสัมผัสต่างๆ ของเรา ส่วนกิจกรรมการเคลื่อนไหวนั้นเป็นลักษณะการเคลื่อนที่ของร่างกาย การประสานการของการใช้มือ และสายตาก็เกี่ยวข้องกับเรื่องของการรับรู้เกี่ยวกับกลไกการเคลื่อนไหว เช่น การผูกเชือกรองเท้าได้ เป็นเรื่องของการรับรู้และการทำงานของกลไกการเคลื่อนไหว (ศรียา นิยมธรรม, 2542, หน้า 54) จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ในด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาช่วยในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสมต่อไป

ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงควรพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้านนี้ขึ้นและสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย

แผนแบบการวิจัยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบหนึ่งกลุ่ม วัดก่อนและหลัง (The One Group Pre-test Post-test Design) (เกตุมณี มากมี, 2550 หน้า 93)

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนในชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนในชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ปีการศึกษา 2551 จำนวน 9 คน ในโรงเรียนต่อไปนี้ โรงเรียนเทศบาลวัดเชียงยืน โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โรงเรียนรวมศูนย์วัดห้วยแก้ว โรงเรียนบ้านสามหลัง โรงเรียนบ้านปากเหมือง โรงเรียนบ้านม่วงโตน โรงเรียนบ้านทรายมูล และโรงเรียนวัดช่างเคี่ยน ซึ่งเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา เป็นเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามบัญชีคำพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1

สมมติฐานการวิจัยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่ได้รับการเสริมทักษะการอ่านและการเขียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและเขียนสูงขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่

1.1 ชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีทั้งหมด 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยเตรียมความพร้อม หน่วยร่างกายของเรา หน่วยครอบครัวของฉัน หน่วยของเล่นของใช้ใกล้ตัว หน่วยสัตว์โลก หน่วยธรรมชาติมีคุณค่า

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Individualized Learning Program) จำนวน 89 แผนดังนี้

ชุดเตรียมความพร้อม จำนวน 20 แผน หน่วยร่างกายของเรา จำนวน 10 แผน หน่วยครอบครัวของฉัน จำนวน 9 แผน หน่วยของเล่นของใช้ใกล้ตัว จำนวน 20 แผน หน่วยสัตว์โลกน่ารัก จำนวน 20 แผน และหน่วยธรรมชาติมีคุณค่า จำนวน 10 แผน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 6 ชุดแยกตามหน่วย แต่ละชุดแยกเป็น การอ่าน 30 คะแนน การเขียน 30 คะแนน

2.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาอุปสรรคในการทดลองใช้ชุดฝึกการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างชุดฝึกทักษะการสอนอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยหลักและครูนักวิจัยภาคสนามโดยมีขั้นตอนการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนี้

1.1.1 ศึกษาคำพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและพิจารณาคัดเลือกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จำนวน 3,016 คำ แล้วนำมากำหนดหมวดหมู่ ได้ทั้งหมด 6 หมวดหมู่

1.1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีด้านการพัฒนาการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และรูปแบบวิธีการสร้างแบบฝึก

1.1.3 ออกแบบกิจกรรมในชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1.1.4 จัดพิมพ์เนื้อหาและวาดภาพประกอบชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียน ตรวจทานความถูกต้องและแก้ไข

1.1.5 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน จากนั้นได้นำมาตรวจสอบความบกพร่องด้านภาษา รูปภาพ ระยะเวลา ความสวยงาม และการดึงดูดความสนใจของแบบฝึก รายละเอียดของการทดลองในกลุ่มย่อยมีดังนี้

1.1.5.1 หน่วยเตรียมความพร้อม ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดเชียงยืน จำนวน 2 คน

1.1.5.2 หน่วยร่างกายของเรา ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ จำนวน 5 คน

1.1.5.3 หน่วยครอบครัวของฉัน ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 2 คน

1.1.5.4 หน่วยของเล่นของใช้ใกล้ตัว ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดล้านตอง จำนวน 3 คน

1.1.5.5 หน่วยสัตว์โลกน่ารัก ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธิโศภน จำนวน 2 คน

1.1.5.6 หน่วยธรรมชาติมีคุณค่า ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดช่างเคี่ยน จำนวน 3 คน

จากนั้นได้นำมาตรวจสอบความบกพร่องด้าน ภาษา รูปภาพ ระยะเวลา ความสวยงาม และการดึงดูดความสนใจของแบบฝึก ผลการทดลองสรุปได้ดังนี้ ภาพในแบบฝึกหัดเขียนบางภาพไม่ตรงกับแบบฝึกอ่านทำให้นักเรียนสับสน ภาพประกอบไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง เช่น **“เต่ากินผักบุ้ง”** แต่ภาพประกอบเป็นเต่ากำลังกินหญ้า **“กุ้ง เต้น ไป ไกล อยู่ ใน หนอง น้ำ”** ภาพประกอบเป็นกุ้งลอยน้ำอยู่นิ่งๆ **“ปู เดิน ลง รู ฤดู ฝน พรำ”** ภาพประกอบเป็นภาพปูอยู่ที่ชายหาด **“อึ่งอ่าง กิน มด ผักสด อยู่ ใกล้”** ภาพประกอบเป็นอึ่งอ่างหมอบนิ่งอยู่ตัวเดียว เนื้อเรื่องของสัตว์บ้านน่ารัก ผิดจากความเป็นจริง ได้แก่ “แพะ กินหญ้า ร้องมอ มอ” ซึ่งตามธรรมชาติ แพะจะต้องร้อง แบะ แบะ ภาพประกอบในแบบฝึกการเขียนหน่วยสัตว์โลกน่ารัก เรื่อง คึกคักสัตว์ป่า หน้า ไม่ถูกต้องคือ ภาพชะนี เป็นภาพ ลิง เพราะ ชะนีเป็นสัตว์ที่ไม่มีหาง ภาพม้า, เสือ ไม่สื่อให้เกิดความรู้สึกว่าเป็น ม้า และเสือ ภาพลายเส้นสัตว์ต่างๆ ไม่สื่อถึงอัตลักษณ์ของสัตว์ป่าแต่ละชนิด เรื่องเริงร่าใต้น้ำ ภาพลายเส้นไม่สื่อถึงอัตลักษณ์ของสัตว์น้ำแต่ละชนิด โดยเฉพาะภาพอึ่งอ่าง, มด, หอยลาย

1.1.6 ปรับปรุงชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนให้ถูกต้อง เหมาะสมและนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษาไทย การวัดประเมินผล ด้านการออกแบบสื่อการสอน จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกชุดอยู่ระหว่าง .80-1.00

1.1.7 แก้ไขชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

2.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูผู้สอนนักวิจัยภาคสนามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยให้ครูศึกษาคู่มือ/แนวทางการจัดกิจกรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยวางแผนร่วมกับครูผู้สอน นักวิจัยภาคสนามในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล สร้างสื่อและเครื่องมือประกอบการสอน

3. การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูและนักเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

3.1 สร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในการนำชุดฝึกทักษะไปใช้ทดลองในภาคสนามของครู แล้วนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.2 ขั้นตอนการจัดทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีดังนี้

3.2.1 ออกแบบทดสอบที่สอดคล้องกับชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

3.2.2 นำแบบทดสอบที่สร้างแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล ด้านภาษาไทย และด้านการศึกษาได้ค่า IOC ต่ำสุดคือ 0.85 สูงสุดคือ 1.00 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องคือ 0.93

3.2.3 นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอบ (Trial) กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้ค่าอำนาจจำแนกข้อสอบรายข้อต่ำสุดของฉบับแบบทดสอบการอ่านคือ 0.43 สูงสุด 0.89 สำหรับแบบทดสอบด้านการเขียนต่ำสุดคือ 0.33 สูงสุด 0.89 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบการอ่าน คือ 0.87 แบบทดสอบการเขียน คือ 0.88

3.2.4 จัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับจริงเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือแจ้งขอความร่วมมือในการทดลองใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเชิญครูผู้สอนนักวิจัยที่จะเป็นผู้นำชุดฝึกทักษะไปทดลองกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มาอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 ก่อนการทดลองสอนได้ดำเนินการทดสอบนักเรียนก่อนเรียนแล้วบันทึกผลการสอบ ก่อนเรียนไว้

1.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (ILP) และให้ทำแบบฝึก โดยสอนเสริมทุกวัน เป็นเวลา 30-50 นาที ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

1.3 ดำเนินการสอบหลังเรียน

1.4 รวบรวมข้อมูลส่งนักวิจัยหลักเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

2. นักวิจัยหลักสัมภาษณ์ครูผู้สอนนักวิจัยในด้านปัญหาอุปสรรคที่พบจากการทดลองใช้นวัตกรรมด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนช่วงชั้นที่ 1 สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมทางภาษาที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มีผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ E1/E2 เท่ากับ 80/80 สรุปผลการทดลองในแต่ละหน่วยได้ดังนี้

หน่วยเตรียมความพร้อม ในชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 90.80/92.40 ชุดฝึกทักษะการเขียน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 90.60/93.30 หน่วยสัตว์โลกน่ารัก ชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับ ร้อยละ 84.00/89.00 ชุดฝึกทักษะการเขียน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 83.20/84.80 หน่วยธรรมชาติมีคุณค่า ชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 90.41/93.33 ชุดฝึกทักษะการเขียน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 86.66/90.00 หน่วยร่างกายของเรา ชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 91.33/96.00

ชุดฝึกทักษะการเขียน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 88.33/88.66 หน่วยของเล่นของใช้ใกล้ตัว ชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.00/89.00 ชุดฝึกทักษะการเขียน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 77.50/83.30 หน่วยครอบครัวของฉัน ชุดฝึกทักษะการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.70/92.70 ชุดฝึกทักษะการเขียน มีประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 89.10/90.70

ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เกณฑ์ในการผ่านการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนผลการประเมินหลังเรียนด้านทักษะการอ่านและทักษะด้านการเขียนรวมกันแล้ว ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ว่ามีพัฒนาการในทักษะด้านการอ่านและเขียนที่กำหนดไว้ ปรากฏว่านักเรียนทุกคน ผ่านเกณฑ์การประเมินในทุกหน่วยของชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายหน่วยพบว่า ความก้าวหน้าของผลการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนหน่วยธรรมชาติมีคุณค่า มีพัฒนาการมากที่สุด ส่วนหน่วยสัตว์โลกน่ารักมีความก้าวหน้าของผลการพัฒนาน้อยที่สุด

อภิปรายผล

ด้านประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้ ทุกหน่วยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการพัฒนาชุดฝึกทักษะฯ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้หลักการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียงลำดับจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม จากง่ายไปยาก และยึดเนื้อหาที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ดังที่ บิลโลว์ อ้างถึงใน เกสร รองเดช (2542, หน้า 16) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องดึงดูดความสนใจและสมาธิของเด็ก โดยเรียงลำดับจากง่ายไปยากและเปิดโอกาสให้เด็กฝึกเฉพาะอย่าง รวมถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัย วัฒนธรรม ประเพณี สอดคล้องกับหลักการสอนอ่านสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของ ผดุง อารยะวิญญู (2544, หน้า 49-59) ที่สรุปว่ามีวิธีการสอนทั้งหมด 8 วิธี ดังนี้ 1. การฝึกให้รู้จักพยัญชนะและสระ (Consonant and Vowel Identification) 2. การจำแนกตัวอักษร (Letter Discrimination) 3. การสอนเป็นคำ (Word Attack) 4. การวิเคราะห์คำ (Word Analysis) 5. วิธีโฟนิกส์ (Phonics Method) 6. การบันทึกชี้นำ (Guided Note) 7. วิธีก้างปลา (Herring Bone Method) 8. วิธีกำหนดคำสำคัญของเรื่อง (Story Mapping) ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูนักวิจัยภาคสนามจะมีการทบทวนบทเรียนและการทำแบบฝึกทักษะการเขียนควบคู่ไปกับการฝึกทักษะด้านการอ่านทุกแผนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ระหว่างการทำแบบฝึกซ้ำๆ ตามกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) จนสามารถจดจำคำศัพท์เกิดเป็นความเข้าใจทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ ผลที่ปรากฏคือชุดฝึกทักษะมีประสิทธิภาพในการฝึกทักษะด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในอัตราที่สูงกว่าที่กำหนดคือร้อยละ 80/80 ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา แพงจันทร์ (2541) กัญญา สุวลักษณ์ (2549) วัลภา กาแก้ว (2550) สุรวิทย์ ตาไธสง (2550) ออมทรัพย์ ใจชื่น (2550) ที่ได้ใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยผลปรากฏว่านักเรียนมีพัฒนาการขึ้น

ด้านผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 1 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่ามีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทุกหน่วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการสร้างชุดฝึกทักษะนี้ได้ใช้วิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แยกตามพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กในระดับช่วงชั้นที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกระบวนการพัฒนานักเรียนได้ยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสำเร็จของผู้เรียนเป็นหลัก โดยผู้วิจัยหลักได้ตกลงเป็นหลักการร่วมกันกับคณะครูนักวิจัยภาคสนามทุกคนว่าคณะครูนักวิจัยทุกคนต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน (เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นหรือข้อมูลพื้นฐาน

(based line) ในการกำหนดจุดพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะเรียนรู้ จากนั้นจึงวางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลโดยคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนเป็นหลักและต้องมีการฝึกซ้ำๆ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง (เกตุมณี มากมี, 2552 หน้า 7) ได้แก่กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้กล่าวถึงความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้ายังไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำ จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎนี้หมายถึง รู้การสร้างความมั่นคงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) กฎนี้ได้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ ย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของคณะครูนักวิจัยภาคสนามได้ยึดหลักการเรียนรู้ภาษา โดยขั้นตอนแรกเริ่มจากการฟังครูพูด ขั้นตอนที่สองให้นักเรียนพูดหรืออ่านตามครู ขั้นตอนที่สาม ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาจากชุดฝึกทักษะการอ่านตามลำพัง แล้วจึงลงมือปฏิบัติหรือเขียนในแบบฝึกหัดในชุดฝึกทักษะการเขียน กระบวนการตามขั้นตอนดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ซ้ำๆ เป็นการย้ำ ซ้ำทวนจนนักเรียนเกิดความเชื่อมโยงจากรูปธรรมไปหานามธรรมจนสามารถจดจำคำศัพท์ โครงสร้างประโยค ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงจึงนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เมื่อนำผลการประเมินทักษะด้านการอ่านและเขียนเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกทักษะการอ่านและเขียน พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกชุดฝึกทักษะทั้ง 6 หน่วย ทั้งนี้เพราะแบบฝึกที่สร้างอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สามารถพัฒนาการเรียนด้านทักษะภาษา ทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สูงขึ้นได้ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญญา เชื้อทอง (2546) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้บทร้อยกรอง ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่าเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านคำยากโดยใช้บทร้อยกรองมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยาก หลังการทดลองอยู่ในระดับดี มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และชุดฝึกอ่านคำยาก โดยใช้บทร้อยกรองมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลอเรย์ (Lawrey. 1978) ที่ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกหัดกับนักเรียนในระดับที่ 1 ถึงระดับที่ 3 จำนวน 87 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยนักเรียนในการเรียนรู้โดยนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกหัด มีคะแนนการทดสอบหลังทำแบบฝึกหัดสูงกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึกหัด นอกจากนี้แบบฝึกหัดช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลเนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกัน การนำแบบฝึกหัดมาใช้จึงเป็นการช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น

1. ข้อเสนอแนะต่อการนำชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนไปใช้

1.1 ชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่อ่านเขียนไม่คล่อง (ความรู้ด้านภาษาไทยอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 1) มิใช่แบบเรียนสำเร็จรูปที่นักเรียนใช้ศึกษาด้วยตนเองแต่ครูต้องจัดกิจกรรม เพื่อช่วยให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในการอ่านและเขียนตามที่กำหนดไว้ในคำชี้แจง

1.2 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านเขียนภาษาไทยในชั้นเรียนตนเองโดยมีเครื่องมือและข้อมูลที่เหมาะสม เช่น แบบคัดกรองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือแบบประเมินการอ่านเขียนที่ครูผู้สอนพัฒนาขึ้นมาเองเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Based Line) ว่านักเรียนคนหรือ

กลุ่มดังกล่าวมีปัญหาด้านการอ่านและเขียนแตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนจริง แล้วจึงวางแผนพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นสื่อชนิดหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกเหนือจากสื่อ อุปกรณ์ที่ฝึกทักษะการอ่านและเขียนอื่นๆ เช่น บัตรคำ เกม ฯลฯ ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน

1.3 ควรให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการทบทวนในสิ่งที่ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนไปแล้ว ทั้งนี้อาจให้นักเรียนนำแบบฝึกทักษะไปฝึกฝนต่อที่บ้านเพื่อจะได้ช่วยให้ นักเรียนจดจำ ทั้งการอ่าน การเขียนคำศัพท์ได้เร็ว และเป็นระยะเวลายาวนานขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาโดยการทดลองใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ กับนักเรียนปกติที่มีความยุ่งยากในการอ่านและเขียนภาษาไทยเนื่องจากภาษาไทยไม่ใช่ภาษาแม่ (mother tongue) และเป็นการเริ่มเรียนการอ่านและการเขียนภาษาไทยเบื้องต้นเช่น กลุ่มชาวไทยภูเขา เป็นต้น

2.2 ควรพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในช่วงชั้นอื่น ที่มีความซับซ้อนในการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้น

2.3 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะในสาระการเรียนรู้อื่นที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีความยากลำบากในการเรียนรู้ เช่น สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย คณะนักวิจัยผู้บริหารคณะครู และนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นผู้สนับสนุนการวิจัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้ความร่วมมือจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้มีคุณค่า ส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสื่อที่ใช้ในการฝึกทักษะด้านการอ่านและเขียนที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กษมา วรวรรณ. (2550 ตุลาคม สืบค้นเมื่อวันที่ 22). **การจัดการเรียนรู้แนวใหม่ : พบกันวันอังคาร.** จำนวน 3 หน้า, จาก http://www.obec.go.th.

เกตุมณี มากมี. (2550). **การวิจัยทางการศึกษาพิเศษ.** เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

_____. (2552). **เอกสารประกอบการประชุม โครงการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีปัญหาด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่.** ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เกสร รองเดช. (2544). **การสร้างแบบฝึกสอนซ่อมเสริมการออกเสียงพยัญชนะ ง ฟ ฝ คว และ ปว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ผดุง อารยะวิญญู. (2544). **เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้.** กรุงเทพมหานคร: P.A.Ant & Printing Co., LTD.

รัตนา แพงจันทร์. (2541). **การศึกษาความสามารถทางการเขียนคำของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติจากการสอนเขียนแบบบูรณาการกับเกม.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัลภา กาแก้ว. (2550). **การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้.** แพร่ : โรงเรียนลองวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2.

ศรียา นิยมธรรม. (2542). **เด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ.** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุรวิทย์ ตาไธสง. (2550). **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าลี่. นครราชสีมา** : โรงเรียนบ้านท่าลี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2.

ออมทรัพย์ ใจชื่น. (2550). **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่องสระในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Lawrey, E.B. and B.L. Elcanor. (1978) **"The Effects of Four Drill snd Practice Time Unit on the Decording Performances of Students with Specific Learning Disabilities"** Dissertation Abstracts International. : 817-A .

บทปริทรรศน์

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับครูในโรงเรียนชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่

โดย รศ.สนิท สัตโยภาส
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

งานวิจัยและพัฒนาเรื่องนี้มีคุณค่าและอำนวยประโยชน์หลายประการแก่ผู้ศึกษา ประการแรก คือ ผลผลิตที่เกิดจากการวิจัยจะได้ชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 จำนวน 12 ชุด ไว้ใช้สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่เป็นเด็กพิเศษด้านมีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ประการต่อมาถ้าผู้ศึกษาเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสายครุศาสตร์หรือเป็นครูอาจารย์ที่ต้องการทำผลงานทางวิชาการเพื่อส่งขอกำหนดวิทยฐานะ ถ้าได้ศึกษางานวิจัยเรื่องนี้จะได้ประโยชน์ด้านวิธีการสร้างนวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และเด็กปกติ ได้เรียนรู้ลำดับขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำวิธีการไปใช้ในการสร้างนวัตกรรมที่ตนสร้างได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ และมีคุณภาพได้มาตรฐาน ประการที่สามถ้าเป็นสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์แบบเรียน หนังสือเรียน หรือสื่อการเรียนการสอนอาจนำนวัตกรรมชุดนี้ ซึ่งผ่านการทดลองใช้พร้อมทั้งหาประสิทธิภาพแล้วว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานไปจัดพิมพ์เผยแพร่ในวงกว้างก็เชื่อได้ว่าจะอำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาของไทยไม่น้อย โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้แก่เด็กพิเศษที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนรู้นับเป็นการร่วมสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศชาติได้ทางหนึ่ง

RAJABHAT CHIANGMAI RESEARCH JOURNAL

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5388-5950
http://www.research.cmru.ac.th